

Qui defensarà la nostra història?

Editorial – juliol 2023

La idea que la base d'una nació és la seva llengua i la seva història, destaca la importància fonamental de dos elements clau en la construcció i la identitat d'una nació. Tant la llengua com la història juguen un paper crucial en la formació de la identitat col·lectiva d'un poble i en la preservació de la seva cultura al llarg del temps.

La llengua és un aspecte essencial de la identitat d'aquest poble i és un mitjà de comunicació que permet als membres de la comunitat expressar-se, transmetre els seus pensaments i compartir les seves experiències. La llengua té el poder de crear una sensació de pertinença i cohesió entre els membres d'una nació. És a través de la llengua que es preserven i transmeten les tradicions, els valors i les creences d'una comunitat al llarg del temps.

Una llengua pròpia proporciona un sentit d'identitat cultural i nacional. Quan una llengua és compartida per tot un poble, actua com un factor d'integració, creant una sensació de pertinença i solidaritat entre els seus parlants. Això no vol dir que altres llengües no tinguin valor o no puguin

coexistir dins d'una nació, sinó que la llengua pròpia és un element central en la definició de la identitat nacional.

Per altra banda, la història d'una nació és un testimoni del seu passat, les seves lluites, els seus èxits i les seves derrotes. És a través de la història que els membres d'una nació adquireixen un coneixement profund sobre les seves arrels i la seva evolució. En altres paraules, els proporciona una comprensió de la forma com la nació s'ha format, els esdeveniments clau que l'han influïda i els valors que han sigut importants per al seu desenvolupament.

La història no només alimenta el sentiment de pertinença i d'identitat nacional, sinó que també té un paper educatiu rellevant. A través del seu estudi les generacions futures poden aprendre de les experiències del passat i evitar cometre els mateixos errors. També pot inspirar un sentiment de respecte cap als avantpassats i cap a la lluita i els sacrificis que han fet per a la nació.

Per altra banda, llengua i història estan estretament vinculades. La història és narrada i preservada a través de la llengua. Els relats històrics, les tradicions orals, els documents escrits i altres formes d'expressió artística són mitjans que transmeten la història i que, al mateix temps, són influenciats per la llengua en què es comuniquen.

Així, la llengua juga un paper cabdal en la interpretació i la comprensió de la història. Les variants lingüístiques, les expressions idiomàtiques i els matisos culturals s'incorporen als relats històrics, dotant-los de significat i profunditat. A més, a través de la llengua, es preserven les paraules i els noms propis que són part integral de la història d'una nació.

Si ens fixem en el cas català, cal llavors que prestem especial atenció al concepte d'homogeneïtzació de la història, que fa referència al procés pel qual una determinada versió de la història és promoguda i establerta com la narrativa dominant o oficial en una determinada nació o context. En aquest procés, s'intenta crear una visió uniforme i unificadora de la història, eliminant o marginalitzant altres narratives o perspectives alternatives.

Aquest fenomen pot ocórrer per diverses raons, com ara la construcció d'una identitat nacional cohesiva, la promoció d'un cert conjunt de valors o ideologia, o la preservació de la unitat i la cohesió d'una societat. Sovint, l'homogeneïtzació de la història està lligada a les polítiques oficials, els sistemes educatius i els mitjans de comunicació controlats pel govern o altres actors poderosos.

Els efectes de l'homogeneïtzació de la història poden ser diversos. D'una banda, pot contribuir a la construcció d'una identitat nacional compartida i a la preservació de la cohesió social, ja que ofereix una narrativa unificada sobre el passat. No obstant això, també pot tenir conseqüències negatives, com ara la supressió de perspectives diverses, la manipulació dels esdeveniments històrics per ajustar-se a una determinada agenda política o ideològica, i la marginalització de grups ètnics o culturals que tenen una història diferent. En aquest sentit, és quan es fa evident el cas català, que pateix des de fa segles aquest procés d'homogeneïtzació promoguda per l'estat abans castellà, ara espanyol, i que té com a finalitat assimilar la nostra realitat, eliminant-la i fent-la seva.

Hi ha hagut diversos episodis històrics en què s'ha potenciat aquesta homogeneïtzació de la història. Durant la dictadura de Francisco Franco (1939-1975), es va imposar una visió de la història d'Espanya que destacava la unitat i la centralització del país. Això va incloure la supressió i la repressió de les identitats i expressions culturals regionals, inclosa la catalana. Durant aquest període, es van prohibir la llengua catalana, les institucions catalanes van ser suprimides i es va promoure una visió de la història d'Espanya que no reconeixia la diversitat regional.

Després de la dictadura, suposadament s'han realitzat esforços per establir una visió més inclusiva de la història de Catalunya a l'educació. No obstant això, hi ha hagut debats sobre la presència i el tractament adequat de certs episodis històrics, com ara la Guerra Civil Espanyola o el

règim franquista, en els llibres de text i en els programes educatius. Això ha generat discussió sobre la influència de les autoritats i la ideologia en la narrativa històrica.

En els últims anys, amb el moviment independentista a Catalunya, s'han generat tensions al voltant de la narrativa històrica. Hi ha hagut debats sobre com s'interpreta i es presenta la història de Catalunya, especialment vinculada amb la relació amb Espanya. Aquest procés ha posat de manifest la diversitat de perspectives i narratives sobre la història i ha generat discussions sobre quina història s'ha d'ensenyar i promoure en el context català.

En general, molts catalans no tenen avui dia un coneixement bàsic de la història de Catalunya. A l'escola la història de Catalunya passa pràcticament inadvertida i molts catalans es veuen abocats a buscar informació de manera autodidàctica, a través de llibres, articles, conferències i altres fonts d'informació.

El sistema universitari a Espanya, pateix de certs elements que poden ser considerats com endogàmics i classistes. Una endogàmia referida a la pràctica d'assignar posicions acadèmiques o de càrrec a persones que ja són membres del mateix sistema universitari, com ara els professors que han estat formats o que treballen a la mateixa universitat. Aquesta pràctica pot limitar les oportunitats per a nous talents i professionals externs.

Respecte al classisme, hi ha crítiques sobre la desigualtat d'accés a l'educació superior i la falta d'oportunitats per a estudiants de diferents orígens socioeconòmics. Hi ha evidències que indiquen que les famílies amb més recursos econòmics tenen més facilitats perquè els seus fills puguin accedir a universitats prestigioses i de renom. Això pot perpetuar les desigualtats i limitar l'ascens social per als estudiants que provenen de famílies amb menys recursos.

En qualsevol cas, la història d'Espanya ha estat tradicionalment centrada en Castella i ha obviat o menyspreat la importància de la Corona d'Aragó, especialment en certes etapes clau com l'època dels Reis Catòlics i la posterior expansió colonial. Aquesta concentració en la narrativa històrica castellana cal atribuir-la a factors com la centralització del poder polític a Castella i la influència del nacionalisme castellà en la construcció de la identitat espanyola.

L'anorreament de la nostra història i de la nostra llengua afegit al fet de ser Catalunya un dels territoris que més immigració rep, fa que el futur de la nostra identitat estigui en absolut perill. Davant d'això, el missatge que rebem de les nostres autoritats autòctones és sempre el mateix discurs ensucrat i buit de contingut que pretén convèncer-nos d'uns valors i d'unes realitats de dubtosa existència.

Segons ens diuen, les identitats culturals i nacionals són dinàmiques i evolucionen al llarg del temps. És normal que les societats experimentin canvis demogràfics i culturals que puguin influir en la identitat col·lectiva. Això no significa necessàriament que la identitat catalana estigui en absolut perill, sinó que pot estar subjecta a transformacions i adaptacions.

Per altra banda, també ens diuen que la immigració pot enriquir la societat catalana a través de la diversitat cultural i la interacció amb altres perspectives i tradicions. La convivència i la integració entre les diferents comunitats són claus per al desenvolupament d'una societat inclusiva i cohesionada.

I finalment, que és important crear espais de diàleg, respecte i reconeixement mutu entre les diferents identitats presents a Catalunya, incloent-hi les comunitats immigrants. La construcció d'una identitat inclusiva i compartida pot ser un procés enriquidor que valori i integri les diverses expressions culturals i lingüístiques presents a la societat catalana.

Quina és la realitat de tot això? Doncs en qüestió de llengua, cada dia és una batalla ja pràcticament a les barricades, on defensar el català quasi s'ha convertit en un cos a cos. I pel que fa a la història, disposem d'unes institucions universitàries indolents, d'un camp científic pràcticament inexistent i de clar biaix castellanista i d'un nivell de coneixement pel que fa a la societat en general, sota mínims.

L'alarma nacional és clara quan ens adonem després d'aquestes reflexions, que certament ens cal enfortir urgentment la nostra identitat, llengua i història.

Però qui les defensarà de forma efectiva i com? Tenim realment unes institucions capacitades a tal efecte?

Redacció CCH